

Félóra Rasputin leányával, aki elmondja élete tragédiáját

Azsia parasztszépség — európai álötözetben. „Tizenhárman löttek az apámra“

A Drezda melletti szanatórium egyetlen szórakozóhelyén, a kis Wachendorff-kávéházban, alig férnek el az emberek, ha történetesen esik az eső, és nem lehet sétálni. Zsufoltan üldögélnék itt a világ minden nációi, amerikaiak, csehek, hollandusok, magyarok, angolok, lengyelek, külön asztala senkinek sincs, kiki odaül, ahol üres egy szék. Így történt, hogy egy női hangra lettem figyelmes, amely tört németiséggel szólott hozzám. Egy különös és markáns arcot láttam felém fordulni. Harminc év körüli asszony volt ez az arc, mely nem szép, sőt határozottan csunya, de vonásaiban annyi az erő és egyéniség, hogy a szemem nem lehet róla egyhamar levenni. Nem értem rá, tűnődni, inkább a váratlan kérdés foglalkoztatott, amelyre a ném közönséges arc holgy intezett hozzám:

— Kérem, lenne szíves megmondani, hogy száz márká hány pengő?

Megmondtam neki. Erre — néhezen törve a német szavakat — a budapesti hotelárok iránt érdeklődött. En a kijelentéséről konstataáltam, hogy orosz. Franciára fordítottam a szót, mire a szeme hálásan felillant.

— En tudnillik egy ügyökkel tárgyalok. — mondta most már gyorsan és folyékonyan. — aki egy vendégszereplést kínál nekem Budapesten az ősszel. Nem tudom, hogy elfogadjam-e?

— Madame énekel, vagy táncol?
— Táncolok. Két orosz táncszámmal van.

— Ugy.
A társalgás megakadt.

— Bocsanat, szolt ujra hozzám az orosz nő. — ugyebár Budapesten játszottak az idén egy szindarabot Rasputinról?

Meglepetten néztem rá! Egy pillanat alatt rájöttem, honnan ismerem az arcát. Ez az arc a Rasputin arc. Igen, egészen kétségtelen az azonosság: ha az ördögi pópa ábrázatát, amelyről annyi képet láttam, elképzelem szakállától és bajszától megfosztva, akkor ezt az arcot kapom, amely most a fekete tokkalap alól, vastag ajkaim erős ruzssal pillant rám a Wachendorff-kávéházban. És azt is olvastam az újságban, hogy Rasputin leánya variéta színpadra lépett.

— Madame a Rasputin leánya. — mondtam neki. — nem is lehet más.

Most már mosolygott. Egészséges, fehér fogsort mutatott a mosolya, hibátlan fogsort az erős állkapocsban, mint egy farkas fogora. Egy pillanással megnéztem a kezét. Paraszi színi, erős, inas, de jóformájú kéz, amelyről oda nem illően kiáltanak a manikűrözött körmök. És a körmök idegen fénye egyszerre az egész nőt megvilágította előttem: orosz parasztlány ez, ázsiai falu széles szája, fehérfogú parasztlánya, európai öltözetben.

— Hogy van az. — kérdeztem tőle. — hogy a nevé nem láttam a kurlistán? A Rasputin név feltűnt volna.

— Mert a boldogult férjem nevé hordom. Özvegy vagyok. Özvegy Szolovjeffné. A férjem katonatiszt volt, meghalt. Egy kopek nélkül hagyott itt két gyerekkel, azért kellett valami kenérvékereset után néznom.

— Két gyerek van? Mekkorák?

— Tatjana kilenc éves, Mária hét éves. Most Párisban vannak a drágáim, míg én egy kicsit pihenek. Sokat dolgoztam. Kölnben, meg egész sereg más városban léptem fel. A gverek velem voltak, de most Párisban hagytam őket. Tatjana és Mária. A cár leányainak a nevé hordják. Emlékeül.

— Maga is érintkezett a cári családdal?

— O, Istenem, legjobb barátjaim voltak a nagyhercegnők. Mennyit játszottam velük, mon dieu, de mennyit.

Megkockáztatok egy kényes kérdést.
— Mondja, kérem, ha maga Párisban tartózkodik, könnyen találkozhatik...

Nyugodtan, közömbösen egészíti ki a mondatomat:

— Juszupoff herceggel? Még nem találkoztam vele. Nem is akarok. Nem szeretném látni. Hiszen megölte az apámat, aki nekem bálványom volt és istenem.

— Most a hangja üressé válik, szinte üzlet szerűvé.

— Meghívta a lakására és úgy ölte meg a vendégét. Nem egy herceghez méltó eljárás. Először hátulról lött bele. Aztán a szemébe lött. Mások is löttek. Tizenhárman löttek bele. Dimitrij is lött.

— Milyen Dimitrij?
— Milyen Dimitrij? Hát Dimitrij nagy herceg.

Szenvedélytelenül mondja mindezt, mintha teekét reccsálna. Unottan nyul a jobbszeméhez, hogy mutassa, hol ment be apja fejébe a golyó. Százszor mutatta, százszor elmondta már ezt, ugyanezzel a szavakkal.

— Azé hallom. — mondom, csak hogy mondjak valamit. — hogy a Juszupoff

herceg felesére, aki divatüzletet alapított Párisban, nagyon szép asszony.

— O, igen. — felele közömbösen. — nagyon szép. Maga Juszupoff is gyönyörű férfi. Gyilkos. Megölte az apámat. Engem is meg akart ölni. Korzikába akart csalni, hogy ott gyermekeimmel együtt megmérgezzem. De nem mentem.

— Miért éppen Korzikába?

— Hát nem tudja? Ott vannak a birtokai. Korzika fele az övé. Duszgazdag ember. Nekem nincs egy kopekem se. Táncolok. Csak az anyám meg ne tudja.

— Édesanyja él?

— Hogyne. Otthon van falun. Prorovszkoje a falu neve. Ott él a fivéremmel. Volt még egy hugom is, de azt megölték a bolsevikiek. Nagyon szép, nem olyan csunya, mint én. Tizennyolcéves volt, mikor kivégezték. Engem is letartóztattak de csak egy éjszakát voltam a börtönben. Egész éjszaka rugdostam a cella ajtaját és ordítottam. Másnap sikerült kiszabadulnom, nem végeztek ki.

Aztán fize: kezét nyújt, elmegy. Jó figurájú asszony, harmónikus járása van, menetközben vakmerően nézeget körül. A pillantásokat keresi, amelyek rászegződnek a rokrovszkojei parasztlányra, aki világhírű lett. Az uccán még sokáig látom: fekete kalapja alatt nagy piros folt jelzi ruzszolt szélcs, pórias száját.

Miért nem fizette ki augusztus elsején a svéd gyufatárszt a Romániának járó 30 millió dollárt?

(Bucuresti-Bukarest, aug. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nemesak a bukaresti, hanem külföldi pénzügyi körökben is kinos feltűnést keltett az a körülmény, hogy a svéd gyufatárszt, mely már negy héttel ezelőtt átvette az összes romániai gyufagyárakat és melynek szerződés szerint augusztus elsején Bukarestben ki kellett volna fizetnie harmincmillió dollárt, ennek a köteletségének még nem tett eleget.

A pénzügyminisztériumból származó re utazását ezzel a tényel hozzák összefüggésbe. Popovici Mihály Párisban találkozik a svéd gyufatárszt megbízottjaival, akikől kategórikusan követelni fogja a harmincmillió dollár kifizetését.

A pénzügyminisztériumból származó hírek szerint a svédek azért kélekednek a harmincmillió dollár befizetésével, mert a kormány sem tett még minden előirászerü köteletségének eleget, ami a gyufagyárak teljes átadását és ezzel összefüggő néhány technikai kérdést illeti. A pénzügyminiszter párisi tartózkodása alatt e kérdésekre néve új megállapodásokat akar kötni. Ugyancsak a pénzügyminisztériumból származó hírek szerint Popovici külföldi utját arra is fel akarja használni, hogy a harmincmillió dolláros svéd kölcsönön kívül egy újabb nagy dollárkölcsönt szerezzen az országnak. Az ország ezt az újabb kölcsönt az állami petroleumterületekre venné fel.

Egy novella, amellyel pénzt lehet keresni

Plágiumert indított Henderstedt norvég író, mert tette változtatták egy szellemes novelláját. John Berger mesés ötlete, vagy miként lehet ingyen autóhoz jutni

Oslo, augusztus 8. — Henderstedt híres norvég író és költő panaszt nyújtott be a bíróságnál John Berger nagykereskedő ellen, akit azzal vádol, hogy elplagizálta az egyik novelláját. A plágiumot azonban a kereskedő nem azzal követte el, mintha az író elbeszélését a saját neve alatt, a saját szerzeményeként hozta volna nyilvánosságra, hanem azzal, hogy a novellát átültette a valóságba s ezzel a plágiummal pénzt akart keresni. Hozzá több pénz, mint amennyit az író a novellájáért kapott. A történet, amelynek aligha találnók párját, a következőképen folyt le:

John Berger megjelent a norvég főváros egyik legnagyobb autózletében és autót vásárolt. Kikereste a legszebb kocsit a amikor már minden oldalról megvizsgálta, csak akkor kérdezte meg az árát.

— Tizenkétezer koronába kerül — mondtotta a kereskedő.

Berger szó nélkül kivette zsebéből a csekkfüzetet s átadott egy csekket a kereskedőnek, amelyet tizenkétezer koronára töltött ki. Ennyiben a dolog rendben is lett volna. John Berger beült ekkor a vadonatúj kocsiba s egy félóra múlva megállt egy másik autókerekeskedő üzlete előtt.

— Szeretném eladni ezt a kocsit — mondtotta Berger a kereskedőnek. — Csekély 4000 koronáért megkaphatja.

A kereskedő csak ránézett a gépkocsira s megállapította, hogy vadonatúj autóról van szó, amely legalább kétszeresét megéri a kívánt összegnek. A dolog tehát gyanusnak tűnt fel előtte. Azt hitte, hogy csalásról van szó, s ebben a hiedelmében annál inkább megerősödött, mert John Berger ugy beszélgetés közben „mellekesen” megjegyezte, hogy az automobilt alig egy félórája vásárolta. A kereskedő meg volt tehát győződve, hogy szélhámmal

van dolga, aki vagy lopott gépkocsit kinnál neki vételre, vagy olyant, amelynek az árával adós maradt.

A kereskedő néhány pillanatnyi türelmet kért és mindjárt telefonált kártársának, akitől az autó származott. Ez az előbbi kereskedő szörnyen megijedt. Nem érzett semmi kétséget aziránt, hogy a tizenkétezer koronás csekk semmit sem ér, mert vagy hamisítvány, vagy nincs fedezete. Azonnal feljelentést tett a rendőrségben. A rendőrség is gyorsan intézkedett. Azí már nem lehetett megállapítani, hogy a nagyértékű csekk rendben van-e, meri a bank, ahová a csekk szolt, már zárva volt. Várni kellett tehát másnap reggelig. Minthogy azonban minden gyanújel John Berger ellen szolt, nehogy közben kerekelt oldjon, a detektívek letartóztatták és bevitték a rendőrség épületébe, ahol aztán másnap reggelig az egész éjszakát el kellett töltenie.

Az érdekelt autókerekeskedő másnap reggel már nyitás előtt ott volt a bankban. Hamar megtudta, hogy a csekk tökéletesen rendben van.

A bank szó nélkül kifizette az összeget. A bankban mosolyogtak az autókerekeskedő aggodalmán, mert Bergernek igen tekintélyes folyószámlája van a bankban és igen jó bonitású üzletembernek ismerik. Berget még ugyanabban az órában szabadlábra helyezte a rendőrség. A rendőrség ugyancsak mentette magát, az autókerekeskedő szintén. Berger pedig... nyomban bejelentette igényét tizenkétezer korona kártérítésre, pontosan akkora összegre, amekkorát az autóról fizetett. Követeli pedig a kártérítést azért, mert a rendőrség megsértette becsületét, rontotta az ő kereskedői hírnevét és viszárs fénybe állította az ő hitelképességét. A per már javában folyik és mindaddig nagyon valószínűnek látszik, hogy Berger a követelt összegnek legalább egy részét meg fogja kapni.

A kitünő esetnek azonban csak most következett a csattanója. A minap jelentkezett Henderstedt, a norvég író és beperelte Berget plágiumért.

Az írónak könnyű volt kimutatni, hogy Berger egész kalandját, a csekkel történető auovársárlást, a rendőrség felhívását, a kiszabadulást és a kártérítési igényt mind ő gondolta ki és írta meg egyik novellájában, amely néhány évvel ezelőtt jelent meg. Henderstedt kártérítést, vagy legalább is „nyereségmegosztást” kíván Bergetől, aki az ő ötletével, illetve tálalmányával próbál pénzt szerezni. Henderstedt a novelláért csak ötven korona szerzői tiszteletdíjat kapott. Berger pedig most ugyanazzal az ötlettel tizenkétezer koronát akar keresni.

Mondanunk sem kell, hogy ennek a plágiumpernek a megindítása igen veszedelmeszeti az alappernek Bergerre kedvező kimenetelét. Berger persze köröm szakadtig tagadja, hogy valamikor is olvasta volna a kérdéses novellát, mert — mint mondja — egyáltalán nem szokott szépirodalmi műveket olvasni. Nem is volt szándékában, hogy a kalandból pénzt kereszen, csak a becsületét akarja reparálni.

A dolog azért mégis különös s nem éppen Bergernek látszik igazat adni.

Zsidó ifjusági könyvek:

Oszkár bácsi zsidó meséi — 30 lel
Sas Irén: Kol-nidre — — — 30 „
Bar-Kochba (Elbeszélések, versek, szindarabok gyűjté-
ménye — — — — — 60 „

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában. (A pénz előzetes beküldése esetén portómentes szállítás.)

MAGYAR SZINHAZ
Mozi helyárok! Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lel.
Szombaton este 9 órakor: **PISTA NÉNI** (Poór Liliivel.)
Vasárnap este fél 10 órakor: **IDA REGÉNYE** (Marsi Gizivel.)

a

Manu

A bá

(Lupeni-
kiküldöt
ben ma ki
Az összes
telepeket e
gok szállít
tilos az us
tézkedés ne
haneta Pe
többi hány
nyavárosok
történetek.
tént, között
munkásvez
kezőre.

Tegnap e
zoi buszon
akik a let
ben valószí
sulyos seb
többen elv
egyre máss
mert felnek
most az er
lájnak-e me
takat.

Manu mi
fogadta Fre
ható eszme
munkáskérő

A zsilvöl
indítványt
az ugyneve
felosztásá
máris bejel
tandó szak
szociálista
egész vonal
lentkeznek.
szes bányák
munka, a n
tette munk
nyo szerint
pon belül n

Az esomé
igazgatóság
lektív szerz
küsség veze
szorvosetek
fiv-szerződés
nem tartják
annak aláír

Mit a

(Lupeni-
kiküldöt
ben minden
ronyok közé
A kórházba
tén szorony
sebesült fek
bát fűrészel
valamennyi

Három m
bizottsága
ban van és
mészárszék ol
mögött foly
csak egyes
az ajtókon k
letok. A heh
ritják a fele
ben érkeztek
re, az előbb

A zsilvölgyi munkaügyi inspektor indítványt tett a sárga szakszervezetek feloszlására

Huszonöt munkás a retorziótól való félelmében eltűnt Lupényből

Maniu ma kihallgatáson fogadta a bányavezérgazgatóság vezérgazgatóját. A kormány segélyt oszt ki az áldozatok hátramaradottjai között

A bányagazgatóság új kollektív szerződés aláírására tett ajánlatot, de a munkások visszautasították

Kiküldött munkatársunk távirati jelentése

(Lupeni-Lupény, aug. 8. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Zsilvölgyben ma kihirdették az ostromállapotot. Az összes zsilvölgyi bányavárosokat és telepeket erős katonai és csendőrszolgák szállták meg. Este nyolc óra körül az utcán a közlekedés. Ez az intézkedés nemcsak Lupényra vonatkozik, hanem Petrozényra és Vulkáura és a többi bányavárosokra is. Az összes bányavárosokban megkezdődtek a letartóztatások. Eddig hét letartóztatás történt közöttük Munteanu és Moldoveanu munkászervezet kerület a hatóságok kezére.

Eltűnt huszonöt munkás

Tegnap este a bányászok hozzátartozói huszonöt eltűntet jelentettek be, akik a letartóztatástól való félelmükben valószínűleg az erdőbe menekültek súlyos sebekkel és esetleg közüjük többen elvértek. A bányavárosokból egyenesen tűnnek el a munkások, mert félnek a retorziótól. A karhatalom most az erdőket kutatja át, hogy találják meg sebesülteket, esetleg holtakat.

Maniu miniszterelnök egyébként ma fogadta Frei vezérgazgatót, akivel beható eszmecsere folytatott a zsilvölgyi munkáskérdés egész komplexumáról.

A zsilvölgyi munkaügyi inspektor indítványt tett a dévai törvényszéken az ugynevezett sárga szakszervezetek feloszlására. A szociáldemokrata párt maris bejelentette igényét a feloszlandó szakszervezetek vagyona. A szociálista munkások egyébként az egész vonalon a munka felvételére jelentkeznek. Lupény kivételével az összes bányákban zavartalanul folyik a munka a munkaügyi inspektor kijelentette munkatársunknak, hogy véleménye szerint Lupényban is néhány napon belül megindulhat a munka.

Az események hatása alatt a bányagazgatóság, bukaresti utasításra, új kollektív szerződés aláírására tett a munkások vezetőinek ajánlatot. A szakszervezetek azonban, miután a kollektív szerződésben foglalt feltételeket nem tartják kielégítőnek, megtagadták annak aláírását.

Mit állapított meg eddig a vizsgálat?

(Lupeni-Lupény aug. 8. Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától.) A Zsilvölgyben minden esendes. Ma feltűzött szuronyok között emelkedtek 23 embert... A kórházban, amelynek bejáratát szintén szuronyos katonák őrzik, 32 súlyos sebesült fekszik, kinek kezét, kinek lábát fűrészelik le az orvosok. Csaknem valamennyi sebesültet amputálni kell.

A helyi hatóságok egymásra hátrítják a felelősséget

Három minisztérium három vizsgálóbizottsága szakadatlan permanenciában van és keresi a rettenetes embermeszarvas okait. A vizsgálat zárt ajlók mögött folyik s annak eredményéről csak egyes fozshányok szivárognak ki az ajtókön keresztül. Megdöbbentő részletek. A helyi hatóságok egymásra hátrítják a felelősséget. Azok, akik később érkeztek a véres sztrájk színhelyére, az előbb érkezett hatóságokat vá-

Itt említjük meg, hogy a bányagazgatóság a sztrájk és rombolások általi szenvedett kárát 50-60 millió lejre becsüli naponta.

Annak ellenére, hogy a rendet már teljesen helyreállították, a mai nap folyamán újabb három század katonaság érkezett Lupényba.

A munkaügyi minisztérium nem vágható a semmitűszék döntésének elébe

A munkaügyi minisztérium kommunikét tett közbe, amelyben kijelentette, hogy a minisztérium a kormány hatalmalépése óta állandóan foglalkozik a zsilvölgyi bányamunkások helyzetének a kérdésével. A minisztérium az elmúlt télen közmunkákkal segített a munkanélkülieken és más tekintetben is többiben támogatta a munkásságot, intervénálva a bányavállalatnál. Ami a kollektív szerződést illeti, azt még januárban letárgyalták, de miután meg egyezés nem jött létre, a munkaügyi minisztérium szerepe akkor véget ért és törvényes utra terelték a dolgot. A munkások nem találták kielégítőnek a dévai törvényszék határozatát és ezért felebbezték a semmitűszékhez. A munkaügyi minisztérium nem vágható el a semmitűszék döntésének, ennek dacára többiben sürgette a Vöntűst. A minisztérium a maga részéről mindent elkövet, hogy a konfliktus elsimuljon és az ellentétek a munkaadó és munkások között kiküszöböljessenek.

Kiosztották az első gyorssegélyt az áldozatok hátramaradottjai között

Joanitescu belügyi alminiszter ma fogadta a sajtó képviselőit és informálta őket a legutóbbi 24 óra eseményeiről, az áldozatok eltemetéséről és arról, hogy a rend teljesen helyreállt és a vizsgálat folyik. Közölte, hogy az eddigi vizsgálati eredményekről részletesen informáltak a miniszterelnököt is. A kormány komoly intézkedéseket tett az áldozatok hátramaradottjainak támogatására és jelentést kapott arról is, hogy az első segélyt már ki is osztotta az araszoruló közt.

terelőnk Szászvárosról személyesen irányítja telefonutasításokkal a vizsgálat doljait, hogy nem léptek fel kellő tapintattal a munkásokkal szemben. És kiderült, nem felel meg a valóságnak az az első hír, hogy háromszori törvényes felszólítás után vezényelték sortűzet a villanyüzemben elbarikádozott munkásokra. A katonák spontán használták a fegyverüket. Amint a vizsgálat eddig megállapította, nem lehet tudni, hogy a sötétben ki lött először, valószínűleg látszik, hogy a villanytelepről dördült el egy-két revolverlövés és a dorongokkal, felfegyverzett munkások megsebesítettek néhány esendőt. A csendőrök erre, minden parancs nélkül, puskalövésekkel válaszoltak. Így esett el 23 munkás és maradt hadszíntéren 32 súlyos sebesült.

Most a 23 elföldelt koporsó fölött lázasan folyik a vizsgálat. Maniu minisz-

terelőt. És hogy maga a miniszterelnök figyeli közvetlen közelből a vizsgálat eredményeit, mutatja, hogy sokkal súlyosabb dolgokról van szó, mint a borzalmas Szent Bertalan éjszakaról.

Csak gazdasági okai vannak a lupényi sztrájknak

A vizsgáló bizottság, ha meg akarja találni a zsilvölgyi nyugtalanságok fészket, le kell szálljon a bányák feneketlen fekete mélyébe, ki kell szálljon a nyomorult bányászviszkókba, szemtől szembe kell nézzen Zsilvölgyének rettenetes nyomorával.

Mert a lupényi események körül nem szabad tojás-táncot járni az eddigi módszerekkel. Nem kommunisták, nem irredenták aknamunkája robbantotta ki a véres sztrájkot, amint azt egyes sajtóorgánumok tendenciózusan beállítani szeretnék, nem is forradalmi megmozdulás volt ez egy erre a célra megszervezett munkástömegnek.

Tisztán gazdasági okai voltak annak, hogy a szenvedélyek fékevesztetten ki-robbantak.

Zsilvölgye munkássága a létminimum alatt áll

A bányamunkások az egész világon az összes munkakategóriák között a legnyomorultabb életet élék. A zsilvölgyi bányamunkás-élet azonban túltett minden gorkkji fantázián. A bányavállalatok a mindenható liberális tüke kezében vannak. Milliókra menő osztalékokat fizet ki a vállalat azoknak, akik sem a bányát, sem annak munkásait még színről-színre soha sem látták. Ugyanakkor a szó-szoros értelmében vett éhbéért dolgoztatják a munkásokat.

A bányatársaságoknak azonban mindez nem volt elég. A „divide impera” elve alapján kapóra jött a vállalatoknak, hogy a munkások négyféle gazdasági, illetve politikai érdekszövetségbe tömörültek. A helyi hatóságok pedig segítettek egyik szakszervezetet a másik ellen kijátszani. Így történt meg az, hogy a kollektív szerződés nem került aláírásra és ez évben még a tavalyinál is állatiasabb sorsba süllyedt a zsilvölgyi munkásság. A kollektív szerződés szerint a munkaidő a munkára való sorakozásnál kezdődött, most, hogy a kollektív szerződés nincs aláírva, attól a peretől számítják a vállalat a munkaidőt, amikor a munkás csákányával hozzálát a munkához. Ilyenformán másfél-két órával hosszabbodik meg minden munkásnak a munkaideje, amit azzal tölt el, amíg a földalatti tárnákon keresztül a részere kijelölt munkahelyig elvergődik. A magazinokból való ellátás megszünt és a zsilvölgyi bányász családjával együtt napi 90-100 lejre volt utalva.

A kimustrált sziguranca-komisszár sztrájkot csinál

Az ilyen szörnyű nyomorban vergődő tömeg között, amely sehogy sem tud segíteni sorsán, könnyen talajra talal minden akció. A háromféle szakszervezet mögött egy mindenre elszánt kalandor, a galaci sziguranca egykori szadista komisszára, Munteanu Todor, aki

sziguranca körében vadállatias kegyetlenséggel verte véresre egykori „elvtársait”, negyediknek egy nemzeti parasztpárti szakszervezetet gründolt. Maniu Gyula nem akart szóbaállni ezzel a kalandorral, a helyi hatóságok azonban jóindulatúan támogatták Munteanunak és hozzá méltó másik társának, Buciuman Pávelnek sárga-akcióját, abban a reményben, hogy ez a nacionalista alapon álló, ugynevezett szakszervezet meg fogja oldani a zsilvölgyi munkás-kérdést.

A hatóságok azonban alaposan elszámították magukat. A zsilvölgyében a munkáskérdés nem politikai kérdés, hanem élet-halálharc egy fatallat nagyobb kenyérért s egy kicsivel több pihenésért. Ezt a kérdést nem lehet politikai fegyverekkel elintézni. A két kalandor munkászervezét bőven talált magának híveket a végsőkig lenyomordított munkások között, akik az ördög-höz is csatlakoztak volna, vagy akárkihez, aki emberségesebb életet ígér nekik. Így korbácsolta fel a független szakszervezet megalakulása a helyi hatóságok segítségével a szenvedélyeket, úgy, hogy már csak egy szikra kellett, hogy lángbaboruljon minden. Ez a szikra volt az egy napi bér levonásának illetőleg le nem vonásának kérdése. Kétségtelen, hogy azok, akik ebből az apropóból a munkásságot izgatták, nem gondoltak a véres következményekre. Amikor azonban a gyújtó jelszavakat kiadták, már nem voltak többé urai a fel szabadított szenvedélyeknek.

Elutasították Munteanu szabadlábra helyezési kérését

Munteanu az összetűzés pillanatában már a hatóságoknak az oldalán állt es onnan kiabált át a villanytelepen szorongó munkások közé, hogy ő a maga részéről elhárít minden felelősséget, fel szolította őket, hogy tegyék le a dorongokat, mert a hatóságok nem ismernek tréfát. A fejtűszett tömegnek azonban akkor már mindegy volt, hogy mit kiabál Munteanu.

Az első, akit a hatóságok letartóztattak, Munteanu Todor volt, aki kétségkívül legelső sorban bűnös az eseményekért. Munteanu, arra való hivatkozással, hogy az összetűzés előtt ő igyekezett lelkére beszélni a munkásoknak, szabadlábra helyezését kérte. A főügyész azonban elutasította ezt a kérését, Munteanu így továbbra is fogva marad.

Fejszével agyonverte négy hivatalnoktársát

Newyork, augusztus 8. Atalanta város pályaudvarán vasárnap reggel borzalmas vértüredet rendezett az állomás egyik hivatalnok. A reggeli szolgálatlételőt a szolgálatba lépő öt tisztviselővel együtt reggelizett az állomás vendéglőjében. Az egyik vasutas közben hirtelen dühroham vett erőt s mielőtt bárki is megakadályozhatta volna, berohant a konyhába, felkapta a sarokban lévő fejszét és rátámadt hivatalnoktársaira. A tisztviselők nem tudtak védekezni s az örvjögő vasutas sorra egymásután szítottotta fejbe az eles fejszével kollégáit. Mind a negy vasutas szörnyethalt. Az örvjögő gyilkos azután eldobta a fejszét közben ugylátszik magához té holt mert bement a forgalmi irodába és leült asztalához, ahol nyugodtan dolgozni kezdett, mintha misem történt volna. Més a rendőrök a forgalmi irodába léptek, hogy letartóztassák, a gyilkos ezzal a kérdéssel fordult feléjük, nem tudja meg érteni, miért nem jönnek társai, hiszen már rég szolgálatban kellene lenniük s távollétük miatt az állomás egész forgalma megakadt. A rendőrök közölték vele, hogy letartóztatták, mert ő ölte meg négy vasutasársát. Mikor a gyilkos ezt meghallotta, nagy izgalmot vett rajta erőt és kétségbeesetten tiltakozott a letartóztatás ellen.

augusztus 9.
pott gépkocsit ki-
lyant, amelynek
pillanatnyi türel-
telefonált kártár-
zármozott. Ez az
n megijedt. Nem
zárant, hogy a
kk semmit sem
y, vagy nincs fe-
st tett a rendőr-
rsan intézkedett,
gállapítani, hogy
iben van-e, mert
zolt, már zárva
másnap reggelig.
n gyanújel John
y közben keréket
kötötték és be-
tebe, ahol aztán
éjszakát el kel-

edő másnap reg-
olt a bankban,
a csekek tökéle-

ette az összeget,
az autókereke-
rgernek igen te-
an a bankban
embernek isme-
bban az órában
ndörög. A ren-
gette magát, az
erger pedig...
ényét tizenkét-
pontosan ak-
t az autót fi-
ártartást azért,
tette becsületét,
írnyét és viz-
hiteképeségét.
k és mindaddig
zolt, hogy Ber-
egálabb egy ré-

ban csak most
A minap jelent-
vég író és bepe-

kimutatni, hogy
a csekek törté-
ség felültehető,
Jóhisí igényt
ta meg egyik
ny évvel ezelőt
ártartását, vagy
osztást kíván
vel, illetve ta-
éni szerzmi.
csak ötven ko-
kapott. Berger
z ötettel fizet-
sni.
hogy ennek a
ditása igen ve-
rnek Bergerre
er persze köröm
alamikor is ol-
vellát, mert -
an nem szokot
asni. Nem is
a kalanddal
esületét akarja
ülönös s nem
zat adni.

Könyvek:
ei - 30 lej
- 30
k, ver-
yüjte - 60
nyvosztályá-
s beküldése
szállítás.)

NHAZ
YE

Pop komiszár felesége, a szatmári „rabló-vezérnő” erkölcsi és anyagi kártérítést kér meghurcoltatásáért

A hatóságoknak világosságot kell deríteni: bűnös-e Pop Sándorné, vagy egy rendőrtiszt önkényének áldozata

(Cluj-Kolozsvár, aug. 8. Az Uj Kelet tudósítójától). Körülbelül négy hónapja annak, hogy a szatmári rendőrség egy autos rablóbanda garázdálkodásának romantikus meséjével tartja izgalomban az ország közvéleményét. A banda vezérét Pop Sándornéban, a szatmári rendőrség egyik komiszárjának feleségében jelölték meg Fantasztikus hírek keringtek szárnyra arról, hogy az asszony saját autójával járja be a vidéket és soffőrjei segítségével ott rabol, ahol épen tud. A nagybanfai Heisikovics-fele belőrt az ő terhére írták, majd kisértek, hogy csak ez az asszony volt képes a máramaros-szigeti 800 ezer lejes postarablás keresztülvitelére is, miután a belőrök itt a modern rablótechnika összes vívmányainak felhasználásával operáltak.

A Heisikovics-fele rablásról kiderült, hogy önbetörés történt. A napokban pedig a máramaros-szigeti vizsgálóbíró könytelen volt szabadlábra helyezni a postarablással gyanúsított asszonyt, egy nappal azután, hogy a re. d. főnök kijelentette az újságíróknak, hogy a postarablás utolsó kizárólag Pop Sándorné lehetett. Egyik legutóbbi számunkban dr. Giurgiu János kolozsvári ügyvéd, a rablóvezérrel vádolt asszony védőjének adatai alapján megírtuk, hogy Pop Sándorné Ghisoiu szatmári rendőrszolgálati szerelmi házasságának tulajdonítja az ellene indított kampányt.

Vallás Szatmáron

Az asszony, akinek az ellene felhozott összes vádakkal szemben alibit igazolni, ma délelőtt Kolozsvárra érkezett és ügyvédje útján hivatalos hatalommal való visszaélés miatt feljelentést tett az öt lefoglaló hatóságok ellen. Ugyanakkor sajtótört indított azokkal a lapokkal szemben, amelyek magukévá tették az ellene emelt vádakat. A rendkívül jó megjelenésű asszony rémregénybe illő részleteket beszélt el az ellene folyó házasságról. Elmondta Pop Sándorné, hogy a szatmári rendőrség az egész országra szóló körözövényt adott ki ellene, a szigeti betörés gyauja miatt és midőn egy vidéki autótúrától visszajövet Szatmárra ért, négy detektív tartóztatta le. A rendőrségen borzalmas tortúra alá vetették. Az asszony felmutatta karján azokat a kék foltokat, amelyeket a vallatása alatt kapott bikacsökütéstől származtak. Elmondta az asszony, hogy a vallató detektívek úgy megrugdalták, hogy háromhónapos állapotos lévén, abortált. Belső vérzést kapott, amely orvosi beavatkozást igényelt. Midőn a vallatás viszontagságait kiheverte, átkísérték Máramaros-szigetre, ahol Barbuceanu vizsgálóbíró előtt alibit igazolt, mire szabadlábra helyezték.

Erkölcsei és anyagi kártérítés

Pop Sándorné most erkölcsi és anyagi kártérítést követel azokkal, akik meghurcolták. Az asszony megrendülve mondta el, hogy három gyermekét is kerülük társai, akik nem akarnak egy rablóvezérnő gyermekeivel játszani. Fogászati műtétet a folytonos zaklatások és házkutatások miatt bezárni volt kénytelen. Pop Sándorné vallomását a felsőbb hatóságok és elsősorban a belügyminisztérium figyelmébe ajánljuk. Vagy bűnös ez az asszony, vagy nem. Ha bűnös, úgy a szatmári rendőrség tartozik vádjait bizonyítani, ha nem bűnös, akkor teljességgel megengedhetetlen az, hogy egy asszonyt

ilyen szegényteljes meghurcoltatásoknak tegyenek ki. A személyi szabadságnak ilyenmértvű lábbal tiprását és a hivatalos hatalommal való visszaélésnek ezt a túltengését nem hagyhatjuk szó nélkül, különösen akkor, midőn Bukarestben a belügyi alminiszter a rendőrség újraszervezéséről és modern alapokra való fejtéséről nyilatkozik. Világosságot kell deríteni Pop Sándorné ügyében, mert az ország polgárai egy pillanatig nem ma-

radhatnak abban a hitben, hogy hasonló meghurcoltatás bárkit is érhet, bármennyire ártatlanul is, ha valamelyik rendőrtiszt önkénye ezt így látja jónak. Ha Pop Sándorné ártatlan, úgy teljes elégtételt kell adni ennek az asszonynak és haladéktalanul elmozdítani helyükről azokat a rendőrtisztviselőket, akik pozíciójukkal visszaélve, hasonló manőverekre használják fel azt a hatalmat, amelyet kezükbe adtak.

Macdonaldot az egyiptomi nép az ország felszabadítójaként üdvözli

Mahmud pasa miniszterelnök szöveget intézett az egyiptomi néphez

London, aug. 8. Kairóból érkezett jelentések szerint Egyiptomban a Macdonald és Mahmud pasa között történt megállapodás nagy lelkesedést keltett. Az egyiptomi sajtóban Mahmud pasa felhívást intézett az egyiptomi néphez. A felhívásban Egyiptom miniszterelnöke jelenti, hogy hosszú és fáradságos tárgyalások után sikerült neki a brit-egyiptomi kapcsolatokat barátságos szellemben szabályozni. Tárgyalások közben erősen hangsúlyozta az egyiptomi nép érdekeit, állandóan előtérbe tette a nép kívánásait és megállapíthatja, hogy a brit kormány egész őszintén és készségesen tekintetbe veszi a nép kívánásait, amennyiben ezek összeegyeztethetők a szuezi csatorna és egyéb brit érdekek védelmével és egyéb brit érdekekkel. A miniszterelnök jelenti, hogy a részleteket később fogja majd közölni, abban a reményben, hogy azokat minden egyiptomi a bölcs hazafiasság szellemében fogja megvizsgálni. Azt hiszi és a brit kormány bizonyára osztja is véleményét, hogy egy olyan szerződés, amely a kölcsönös barátság alapján jött létre, megfogja szilárdítani a

két nép közötti kapcsolatokat és lehetőséget ad arra, hogy egymás mellett dolgozhassanak, nemzetközi kötelezettségeik teljesítésében és a béke fentartásában.

A lapok közül néhány Macdonaldot az egyiptomi nép felszabadítójaként üdvözli.

„El-Ahram”, az egyiptomiak vezető újságja, a felhívást kommentálva, ezeket írja:

„Ha az új angol kormány Egyiptommal való szerződésben elismeri Egyiptom igazi függetlenségét, akkor nem akad ember ebben az országban, aki arra gondoljon, hogy más állammal, mint Angliával is, meg lehessen kötni egy szerződést.”

A Mahmud pasa és az angol kormány között létrejött szerződési pontozatokat a közeli napokban közé fogják tenni, hogy megállítsák, miképpen reagál rá az egyiptomi közvélemény. Ha különösebb kifogások nem lesznek a pontozatokra, akkor ezekből rövidesen megformulazzák a szerződést.

A misztikus Stinnes-per kulisszatitkai

Az utolsó „siber-ügy”. Bűnös volt-e a fiatal Stinnes? Aki félmillió márkát „dobott ki az ablakon”

Berlin, augusztus 8. A világ meglehetősen értetlenül áll szemben a Stinnes-pör meglepő befejezésével: hetekig tartó izgalmas és botrányos tárgyalás után a vádlottak egész társaságát elítélték de a társaság fejét, Stinneset, aki az egész gyanus pénzügyi manővert finanszírozta még hozzá olyan tekintélyese összeggel mint félmillió aranymárka, őt mégis felmentették.

Maga a pör valóságos misztikus. Vén törvényszéki rókák mondják, hogy még a híhetetlenül kuszált Barbat-pörben is inkább kiismarhatta magát az ember, az egyik védő pedig, Németország legkomolyabb és legismertebb ügyvédje egyenesen arra a kijelentésre ragadtatta magát, hogy:

— Az abban a pörben lefolytatott vizsgálata komisszabb volt még a középkori inkvizíciónál is.

A vád, amit Stinnesék ellen emeték, a következő volt:

„Uj hadikölcsönkötvényeket vásároltak össze, hogy azokat mint régi hadiköl-

csonjgyezéseket szerepeltessék és hogy így a a német birodalmat többmillió márkával megkárosítsák.

Ezzel szemben a védők maguk sem tagadták, hogy a vádlottak valóban alakítottak ilyen konzorciumot és bele is fogtak a vállalkozásba. De tagadták, hogy ez a kísérletük a törvénybe ütközik. A főügyész azon az állásponton volt, hogy Stinnes ezt avállalkozást félmillió aranymárkával finanszírozta, ez pedig arra vall, hogy ezen a révén valamilyen előny höz akart jutni.

Komoly kereskedő — ugymond a főügyész — nem dob ki félmillió márkát az ablakon. Minthogy pedig, amennyiben a konzorcium a törvényhez akarta volna tartani magát, ebből haszon nem származhatott volna, kétségtelen hogy tisztességtelen módon akart haszonhoz jutni.

Az ezen való vita, a melléte és elene szóló érvök összecsapása, hosszú hetekig tartott. A bíróság azonban végül is ki-mondotta, hogy nem sikerült bizonyítá-

kot találni arra, hogy Stinnes a maga személyében, amikor a vállalkozást finanszírozta, belütközött volna a törvénybe. Annál inkább bebizonyosodott azonban az a konzorcium többi tagjáról.

Ami a vádlottak szereplését illeti, meg kell állapítani hogy a fiatal Stinnes egyáltalán nyugalommal védekezett, úgy, hogy tényét sokan már egyenesen arroganciának láták. Egyetlenegy patáknak szó nem hagyta el ajkát a létszeret, hogy tudatában vannak, hogy őt ebben az ügyben nem érheti baleset. Semmi kiismarhatatlan az egész ügy, olyan kiismarhatatlannak bizonyult a hosszú hetekig tartó tárgyalás alatt Stinnesnek magának a személye is. Sem szimpátiát, sem antipátiát nem váltott ki. Annál el-lenszenvebbek voltak azonban a társai. Valamennyien visszaadétk a terembe az inflációs időnek zavarosban hátszó lovagait, akik mindig készen állanak arra, hogy a törvény réséin át jó üzletet kössenek.

A berliniek pedig ezzel a jöleső érzel-vel térnek napirendre a sokára nagy iz-galmakat okozó s botrányos Stinnes-pör fölött, hogy ammi bizkos in-flációs botrány után végre az utolsó siber-ügy is lezáródott.

Hárommillió háborus rokkant világbékét követel

Varsó, aug. 8. Tegnap nyílt meg Varsóban a rokkantak nemzetközi kongresszusa, amelyen huszonegy rokkant egyesületnek reprezentánsai jelentek meg, Németország, Ausztria, Csehszlovákia, Lengyelország, Bulgária, Jugoszlávia és Románia rokkantjai voltak a kongresszuson legelősebben képviselve. Az összes szavazatok megegyeztek abban a követel-ésben, hogy minden készülő háboru kitörését a kormányoknak meg kell gátol-niok és a népek kötelessége előszörni hely-éről az olyan kormányt, amely imperia-lista előklből fegyvert emel a gyom-gébb országok népeire.

A kongresszus határozati javaslatot fogadott el a hágai konferencia elé való terjesztés céljából. A javaslat így szól: „Hárommillió háborus rokkant, aki a nemzethez tartozik, kéri a kormányok de-legátusait, akik most konferenciáznak Hagában, hogy mellőzzék mindazokat a problémákat, amelyek visszamaradtak a világháboruból és koncentrálják képessé-güket és erejüket egy tartós béke érde-kében. A jövő szempontjából ugyanis csak a békének és fejlődésnek lesz jelen-tősége. A háboru áldozatai remélik, hogy a hágai konferencia tagjai szem előtt fogják tartani minden határozatuknál a rokkantak mérhetően szenvedéseit és azt a borzasztó nyomort, amit a háboru következtében sok-sok család szenved.

Az új
vámtarifa
benne **cifra** aforizor, fényvilág, van forgalmi adó, illeték és
taratörvény. Ára 250 lei Szerk.
Dr. Bereczky Ernő ípark titkár és **Róth I.**
Utánvét **Lepage Cluj-Kvár** tel küldi

Belvárosban lakás, butorral együtt, elkölözés miatt azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatásban.

ZONGORÁK,
Gebrüder Stingl gyártmány, rövid, teljesen jó állapotban **33.000 Leiért**, Berg-szászi gyártmány, kitűnő hangu, **23.000 Leiért** sürgősen eladó.
ROSENBERG
regiszerkereskedőnél Cluj, Calea Victoriei 5.

Péntek, 1929 augusztus 9.
A cseh Buzd
(Bucures Kelet tudós bejárta a h nata ellen. stál fűrdő merénylete nos felünés igazolmat v num feivik vonia közola kezül meg kőveik: ző gan régens tervről: Au gyorsvna! egy gyanus kor látta, majl revol zőkre és n hogy az ill nagyobb tá lassa a gy merényletet khetett me hogy anna dugan rége mert átégen lon utazott
A Sem halasz az őh s
(Bucures Kelet tudó mint ismer a kolozsvár nap óta éh amnesztia-k egész ország rakozással is inkább, éhségsztrájk s óráikat délelőtre b
A bukare tárgyalta D kommunista semmitőszék nu Gherea hadtesthez bíróság aföl Dobrogeanu nesztia-úrvé döntött, hog kalmazható akit még a labra helye
A kolozsv rascanu buk adott az egy rascanu atő mitőszék ke elítéltek üg káb, mert zőleg elutas semmitőszék esetében, ki ság vélemény megadása in kormány el inkább, mer völgyi esem sziót kelthet many veszn kolozsvári e
Rapid vasuti jegy, el
Dr. A menetje Piața Uniri (P földi vasuti jeg

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő, Str. Lipszani 91.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomá át csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Zivatarra hajló idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint erős zivatar-hajlammal és nyugati légáramlással hőmérsékletviszonyok várható. A hőmérséklet Budapestben ma délelőtt 27° Celsius.

A sikasztással gyanúsított szatmári főszámvévi továbbra is fogságban marad. Szatmári tudósítók jelentik: A főrendbeli hivatali sikasztással vádolt és eddig ismeretlen helyen tartózkodó Neamtu Coriolan városi főszámvévi tegnap megjelent a városban, mire a vizsgálóbíró letartóztatta. A törvényszék vádta tanácsa azonban nem látott okot fenntartani a letartóztatásra és ezért szabadlábra helyezte. Az ügyész a szabadlábra helyezés ellen felfolyamodást jelentett be s így a főszámvévi mind addig vizsgálati fogságban marad, amíg ügyében a nagyváradi ítélőtábla vádta tanácsa nem dönt. Nesem újabb kihallgatása során is tagadta a sikasztások elkövetését s azt állította, hogy semmilyen nyugtat nem hamisított, a város pénzét nem sikasztotta el és a kifogásolt tételeket azok vették fel, akik a nyugtatokat aláírták. A városban nagy érdeklődéssel várják az ügy fejleményeit.

A Mauretania tiszáruhája saját rekordját, de a Bremen rekordját nem tudta megdönteni. Londonból jelentik: A Mauretania-ról érkezett legújabb hírek szerint a gőzös tiszáruhája saját régi rekordját, de még mindig mögötte marad a Bremen világrekordjának. Azt hiszik, hogy két és fél órával hosszabb időt vesz igénybe a Mauretania útja, mint a Bremen-é, ami huszonkét év óta utban levő hajóól így is megszerezte teljesítményét.

Roman kereskedő szerelmi drámája Párisban. Párisból jelentik: A Maguena Boulevard egyik szállójában véres szerelmi dráma játszódott le. Freimann Lajos 26 éves román kereskedő agyonlőtte 22 éves feleségét, egy oltani bártáncosnőjét. Az asszony el akart ölni, mert Freimann nem tudott számára elég fényes életmódot biztosítani. Freimann a rendőri kihallgatás alkalmával el akarta magáról háritani a gyilkosság gyanúját és azt állította, hogy az asszony öngyilkos akart lenni s amikor ő kieszárvarta kezéből a revolvert, az véletlenül elsült. A vizsgálat azonban kiderítette, hogy Freimann állítása valótlon s ezért letartóztatták.

Leonida mérnök hajózat akar építeni Arad és a Tisza között. Bukarestből jelentik: Leonida mérnök, aki a bukaresti dunai vizitát építi, nemrég meglátogatta Aradot. Az a terv fogant meg benne, hogy a Marost Aradtól Szegedig hajózási út teszi. A Maroson most is járnak hajók s mikor magasabb a víz állás, be is futnak Szegedre. Ő azonban rendszerezni szeretné a hajózási utat. Terv szerint kétmilliárd kellene a munkálathoz, amely összeget ugyanaz a társaság hajlandó adni, amely a bukaresti-dunai vonalat építi. Amint elkészült tervével, a kormány elé terjeszti és minden valószínűség szerint sikerülni fog végrehajtani.

Füredre, nyaralóhelyekre utazó előfizetőinket felkérjük, közöljék pontos címüket a kiadóhivatallal, hogy az Uj Keletet fűnnakadás nélkül küldhessük.

Délfranciaországban egy erős falut porráégette a villám. Párisból jelentik: Délfranciaország több pontján tegnap delutan nagy zivatarok pusztítottak, Toulon közelében egyik falut a villámok lángra lobbanították. A környék egész tűzoltósága részt vett az oltásban, de a hatalmas tüzet nem sikerült lokalizálni. A falut ki kellett teljesen irtani. Ezeröttszáz család hajléktalan. Remélik, hogy a falu keleti részét mégis megmenthetik a végpusztulástól.

Szobrot emeltek Semmelweisnek Londonban. A walesi herceg jelenlétében tegnap avatták fel az anyák házában, ahol szülő munkások szülési utáni négy héten át ellátásban és gondozásban részesülnek. Az avató beszédet Macdonald miniszterelnök mondta. Az épület előtt ugyan csak tegnap avatták fel Semmelweis nehai világhírű orvostudós szobrát is.

Letartóztatták a korneuburgi hármast gyilkosság tettesét. Bécsből jelentik: Neubauer Ferencet a rendőrség letartóztatta, mert rábizonyosodott, hogy Korneuburgban ő vezette a magafeszítést áramot az országuton át vezetett drótra s ezzel három járókelőnek halálát okozta. Neubauer a tettet bevallotta. Azt állítja, hogy mostohatestvérét akarta elpusztítani.

Az európai repülőturaverseny utiprogramja. Párisból jelentik: Az európai turaverseny repülői tegnap Bazélben, Genfben és Lyonban, végeztek közben a leszállást. Bazélbe egy ir. Genfben egy német pilóta érkezett be elsőnek.

A tordai autótaxikkal nem szabad a kolozsvári utcákon állomásozni. A tordai autótaxilajdonosok arra kérték a város tanácsát, engedje meg, hogy a Szentegyházutcában; autótaxi-állomást állítsanak fel azoknak részére, kik Kolozsvárról Tordára akarna utazni. A tanács tegnap foglalkozott ezzel a kérelemmel és a kérelmet elutasította. A kolozsvári közterhekhez és rongjához a súlyos adókat fizető kolozsvári autótaxilajdonosok kereseti lehetőségét. A tanács taxik és általában az összes tordai gépfuvarozást.

Egy volt osztrák-magyar tiszti Görögországban aranyat fedezett fel. Athénből jelentik: Még 1890-ben történt, hogy a török kormány kérésére a bécsi katonai földrajzi intézet az osztrák-magyar hadsereg egyik fiatal tisztjét, Kaswinsky Vladislavot küldte ki Macedóniába, hogy a terepet kartografikus uton felvégye. Kaswinsky meg is kezdte munkáját Macedóniában és Arret-Gissar község közelében nemes ércet bukkant. A szalonkij előjárótól sikerült a további kutatáshoz engedélyt kapnia, mire háza építetett a hely közelében és laboratóriumot rendezett be magának. Kutatásai eredményét titokban tartotta. Néha feltűnt Szalonkiban, ahol az illetékes hatóságoknak gazdag ajándékokat adott át. Szalonkiban elterjedt a hír, hogy Kaswinsky aranyat talált. A hír eljutott a porta fiúlehez is. Kaswinsky Abdul Hamid szultán parancsára letartóztatták, házat feldúlták és a romok alatt körülbelül 500 font súlyu aranyat találtak. A szultán személyesen halgatatta ki a tiszteket, aki beismerte, hogy fényes aranyra bukkant. Közelítte magát, hogy a pontos helyet a szultán tudomására hozza, mire szabadon bocsátották. A fiatal tiszte azonban jónak látta, hogy Macedóniát elhagyja és Ausztriába szökött. A szultán hiába kérte Ferenc Józsefnek kiadatását.

Lopott autóval kényszerítést rendezett. Bukarestből jelentik: Dumitriu Petre szabólegény még június hónapban az egyik városi tulajdonost képező autóra rátette a kezét, átcsérte a számot és körutra indult. Búntazta ugyszólván, az egész országot. Mindenütt a bukaresti városi tanács képviselőjeként szerepelt. Ugyancsak a városi tanács nevében vett fel pénzeket és mulatta el hatalmas dorobozások közepete. Tegnap elfogták és bekisértek Vacarestibe.

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház bérlethirdetése

A Magyar Színház igazgatósága bérlethirdet az 1929-30. színházi idény előadásaira.

Hogy a kolozsvári Magyar Színház fenn tud-e tovább is maradni, hogy mennyiben tudja megszokasodott kötelességeit teljesíteni, az attól függ, hogy Kolozsvár magyarsága mennyiben siet bérletkötés útján segítségére.

A bérlet a színház létalapja. Ha Kolozsvár magyarsága azt akarja, hogy jó színháza legyen, akkor bérletjen. A kolozsvári Magyar Színház magára-hagyatóságában sehonnán sem várhat, sehonnán sem kérhet segítséget. A magyar közönség áldozatkészsége tartja fenn. A magyar közönség nemtörődömsége buktatja el a színházat.

A bérletfeltételek olyan előnyösek, a bérletárak olyan alacsonyak, a fizetési módok olyan kényelmesek, hogy a legszegényebbeknek is módjuk van résztvenni a bérletben.

Amellett a bérletkötésnek két igen nagy előnye van:

1. A bérlet közönségnek minden előadáshoz megvan a megszokott rendes helye, nem kell a jegyért a pénztár előtt ácsorognia.
2. A bérlet közönség sokkal olcsóbban jut helyéhez, mint az, aki napi áron vásárolja jegyét.

A bérletkötés feltételei változatlanul ugyanazok, ami tavaly voltak. Négyféle bérlet van: 1. Premierbérlet. 2. A. bérlet. 3. B. bérlet. 4. C. bérlet.

Minden rangú helyre lehet bérelni: Páhojyra, zsöllyére, támaszszékre és erkélyre.

A bérletösszeg 10 részletben fizetendő, úgy azonban, hogy a bérletkötés alkalmával 2 részlet esedékes, október és november 1-én egy-egy részlet, januárban 2 részlet s február, március és április 1-én ismét egy-egy részlet.

Bérlet lehet e hó 10-étől minden nap délelőtt 10-től 1 óráig és delután 6-tól este 9 óráig a titkári irodában.

A régi bérlet helyét e hó 20-áig tartja fenn a színház. Augusztus 20-tól 30-ig az új igénylők óhaját fogja kielégíteni a színház.

A Magyar Színház műsora:

Szombat este 9 órakor: Pistá néul (Ujdonság, Nagyon olcsó mozi-hely).
 Szombat este 9 órakor: **Pista néul** (Ujdonság, Nagyon olcsó mozi-hely).
 Szombat este 9 órakor: **Pista néul** (Ujdonság, Nagyon olcsó mozi-hely).
 Szombat este 9 órakor: **Pista néul** (Ujdonság, Nagyon olcsó mozi-hely).
 Szombat este 9 órakor: **Pista néul** (Ujdonság, Nagyon olcsó mozi-hely).

Vihar pusztított Muscelmegyében

Bucarestből jelentik: A muscel-megyét Rucar községében tegnap a delután folyamán borzasztó vihar vonult végig, amely a környéken nagy pusztítást végzett. A vihar aztán végigpusztította az egész megyét. Rucar községben több ház összedült s a templom tornya leomlott. A vihar fákat szakított ki, az uccákat elöntötte az ár. Sok állat pusztult el, emberéletben azonban nem esett kár.

Turista-kirándulások.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület f. év aug. 11-12-én (vasárnap) kirándulást rendez a vadregényes Géczy-várhoz. Gyalogosak részére gyülekezés a Monostori-uti ref. templom előtt. Indulás szombat éjjel 12 órakor. Utirány: Szászfenes-Magyarfenes-Tordaszentlázló-Magyar Léta-Géczivár, visszatér Román Léta-Szelicse-Szelicseut-Bükkerdó. Hazaérkezés vasárnap este 9 órakor. Vezető Györke Márton. Kerékpárosok részére indulás vasárnap reggel 6 órakor a Mátvás-ház-tól. Utirány: Gyalu-Géczivár. Indulás vissza delután 5 órakor. Vezető Tamás Tibor. A kirándulás szebb tájrészleteiről fényképfelvételek készülnek. Vendégeket szívesen lát az Egyesület.

Beperele az orvost, aki eleszfitotta testét. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék a napokban érdekes pert

árakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 439).

A Magyar Színház mozi-műsora:

Pénteken 4, félhét és 9 órakor: **A macska**. (A legújabb amerikai vígjáték-ujdonság, 7 felvonásban. Főszereplő a film-művészet legtragyagóbb csillaga: Clara Bow. 2. Beosztás: Nagyszabású, 8 felvonásos dráma. Főszereplő: Bernhard Goetzke). 3. **Pótképek**. (Két és félórás előadások, Kettős műsor). Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Szombaton csak 4 és félhét órakor: **A macska**. (A legújabb amerikai vígjáték-ujdonság, 7 felvonásban. Főszereplő a film-művészet legtragyagóbb csillaga: Clara Bow.) 2. **Beosztás**. (Nagyszabású 8 felvonásos dráma. Főszereplő: Bernhard Goetzke.) 3. **Pótképek**. (Két és félórás előadások, Kettős műsor.) Helyárak: 30, 20 és 10 lej.)

Vasárnap d. e. 11 órakor. A nevető tícsök 7 felvonásos vígjáték. Mozimatiné 15 és 10 lejés helyárakkal. Főszereplő: Harry Liedke, Lya Mara. Verébés Ernő. Ezenkívül 2 felvonásos pótkép.

Vasárnap d. u. 3, 5 és 7 órakor: A szerlem vértanú (Két részes hatalmas filmdráma. Mind a két rész egy előadásban. 12 felvonás. Főszereplők: Emil Jannings, Puffly Lya, Miv Mav (II. Kisérő műsor.) Csak egy napig látható. Helyárak 30, 20 és 10 lej.

MOZI

CORSO-film-színház műsora:

Pénteken 5, 7, 9 órakor: **Leánybecsület veszélyben!** 7 felvonás. Főszereplők: Cecil Feindt, Livio Pavanelli és Albert Pauling. Előjáték: **Amerikai burleszk**, 2 felvonásban és a legújabb Ufa világhírű.

Szombaton 5, 7, 9 órakor: **Leánybecsület veszélyben!** Főszereplők: Cecil Feindt, Livio Pavanelli, Albert Pauling. Előjáték: **Amerikai burleszk**, 2 felvonásban és a legújabb Ufa világhírű.

GRAND

nyári mozgó műsora. város háza udvarán Péntek este 9 órakor: **Rómeó papucsbán**. Egy varróleány regénye. Főszereplők: Betty Bronson és Richardo Cortez. Ezenkívül nagyszerű kísérő műsor.

A budapesti társaság egy ismert női tagja ez év februárjában egy specialistához fordult, hogy szépséghibáját megszüntesse. Az operáció következtében azonban, melle deformálódott. A hölgy erre beperelte az orvost és 15.000 pengő kártérítést, valamint az operáció költségeinek megtérítését követeli. Ügyvédi és orvosi körökben nagy érdeklődéssel várják a per kimenetelét.

A vasutnak juttatott hárommilliárdnyi kölcsönt teljesen felemésztették a régi adósságok. Bukarestből jelentik: A kölcsönszerződés értelmében a pénzügyminisztérium negyedévenként köteles jelentést tenni a stabilizáció helyzetéről. Popovici pénzügyminiszter a második negyedév jelentését most tette köze a pénzügyminisztérium hivatalos lapjában. Ebből kitűnik, hogy a kölcsönből tizenötmilliárd dollárt a Banca Nationala kapott a stabilizáció biztosítására. Tizenegymilliárd dollár az állami adósságok törlesztésére szolgált és ezenkívül kilencmillió dollárt kapott a vasut. Ez utóbbi összeghez hozzászámítandó a vasutnak juttatott harminchatmillió német márka. A CFR összesen 2.933 millió lej kapott, amit teljes egészében a vasut régi adósságainak törlesztésére fordítottak. A dollárkölcsönből a pénzügyminiszter rendelkezésére nem maradt

Rád
 idő
 Szombat
 9.15. Gram
 Bizet: Agn
 Favouette
 How the K
 Beethoven
 japin) Pad
 sini: Szevi
 borbély Ga
 home (Gall
 1. felvonás
 Cui: Orient
 Donauewif
 Lebens. Ba
 berek, Balá
 Ne sirj kis
 szál virágo
 la: Spanyo
 ferbach: H
 Gounod: F
 A m. kir.
 nak hangy
 Wagner R
 13. Pontos
 14.30 Híre
 Vilma előa
 tartásban.
 járás-jelen
 Diák Kultú
 Masfélórás
 gos Cserkés
 salzburgi ü
 est állami G
 sa Salzburg
 Misi cigán
 Héc: 19.
 járók közv
 Bertin: 2
 verseny.
 Bern: 19.
 jának közv
 Poesony:
 Breslau:
 ról: 20.15:
 Brinn: 2
 Kassa: 20
 Krakó: 2
 se Varsóbol
 Lausanne
 operájának
 Lipcse: 19
 operájának
 Milánó: 2
 Jazz Band.
 Nápoly: 2
 Praga: 20
 Torinó: 2
 operájának
 VAS:
 Budapest
 10: Reform
 téri templon
 játékok ker
 Társaság
 15.30: A m
 térium rá
 Emil m kir
 letügyi igaz
 zo tengeri é
 lamint burg
 dekében. 16
 A szabadsá
 la. Kiséri I
 kara. 2. B
 fegyverleté
 szabadságh
 Kiséri Bura
 4. Az Orsz
 adása. Dr.
 olvasása: M
 csemó nyár
 Utána pont
 17.30: A bu
 karának ha
 geti Márkus
 Színház op
 Előadók: F
 szaj Kató
 lo. Bekássy
 zenekara. V
 negy. 20: S
 műelőadás
 te a Tóth M
 zée, időjárás
 és cigányzer

Rádió műsor

Idő: közép-európai

Szombat, augusztus 10. Budapest.
 9.15. Gramofonhangverseny. Verdi: Aida, Bizet: Agnus Dei, Adam: Noel, Grety La Favouette (Galli Curci), Koeneemann: How the King wint the war. (Saljapin), Beethoven: In questa tomba oscura. Saljapin) Padilla Princesita (Fléta), Rossini: Szevillai borbély, Rossini: Szevillai borbély Galli Curci, Bishop. Home sweet home (Galli Curci), Thomas: Mignon ária I. felvonás, Thomas: Mignon II. felvonás Cui: Orientale, Drlila: Souvenir, Strauss: Donauweilchen, Strauss: Freut auch des Lebens, Balazs: Szidnak engem az emberek, Balazs: Te jönni fogsz, dr. Sándor, Né siri kislány, dr. Sándor: Csak egy szál virágot, Söhne hittem volna, De Fella: Spanyol tánc De Fella: Fűzűnc, Offerbach: Hoffmann meséből egyveleg, Gounod: Faust-valszer 9.50. Hírek. 12.05. A m. kir. honvéd gyalogezred zenetárának hangversenye. Strauss, Gounod és Wagner Richard műveiből. 12.25. Hírek. 13. Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 14.30. Hírek, élelmiszerárak. 16. Nergert Vilma előadása: Szociálpedagógia a háztartásban. 16.45. Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. 17.20. A Magyar Dúka Külügyi Bizottság előadása. 17.60. Masfélévűs könnyű zene. 19.55. Az Országos Csirkész Szövetség előadása. 20. A salzburgi ünnepi játékok keretében a bécsi állami Operaház együttesének előadása Salzburgból. Mozart, Lakatos Tóni és Misi cigányzenekarának hangversenye.
Bécs: 19. Mozart Don Juan e. operája közv. Salzburgból.
Berlin: 20. Népszerű zenekari hangverseny.
Bern: 19. Mozart Don Juan e. operájának közv.
Boston: 20. Operarészletek.
Breslau: 19.50. Emlék a Spitzbergákról. 20.15. Vidám zenei est.
Brunn: 20. Operaest közv. Prágából.
Kassa: 20. Operarészletek.
Krakó: 20.30. Hangverseny közvetítése Varsóból.
Lausanne: 19. Mozart: Don Juan című operájának közvetítése.
Lipce: 19. Mozart: Don Juan című operájának közvetítése.
Milánó: 20.30. Esti hangverseny. 23.15. Jazz Band.
Napoli: 23. Jazz-Band.
Prága: 20. Operarészletek.
Torino: 21. Puccini: Bohémélet című operájának közvetítése.

VASÁRNAP, augusztus 11.

Budapest. 9. Ujsághírek. Kozmetika. 10. Református istentisztelet a Kálvinter templomból. 11. A salzburgi ünnepi játékok keretében a Wiener Filharmoniai Társaság hangversenye Salzburgból. 15.30. A m. kir. földművelésügyi miniszterium rádióelőadássorozata. Grabner Emil m. kir. gazdasági főnatócsos kísérletügyi igazgató előadása: Őszi teendők a tenyéri és lakarmányreparatívomag, valamint burgonyavetőgumó biztosítása érdekében. 16. Rádió Szabad Egyetem. 1. A szabadságharc dalai, énekl. Jákó Béla. Kiséri Bura Sándor és cigányzenekara. 2. Boroszlai Árpád: A világsígy fegyverletétel (80 éves évforduló). 3. A szabadságharc dalai, énekl. Jákó Béla. Kiséri Bura Sándor és cigányzenekara. 4. Az Országos Stefánia-szövetség előadása. Dr. Rohrböck Ferenc főorvos felolvasása: Miért pusztul el olyan sok csecsemő nyáron, hogyan előzhetjük meg. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17.30. A budapesti államrendőrség zenekarának hangversenye az alsómargitszigeti Márkus-étteremből. 19. A Budapesti Színház operettjének főbb énekszámai. Előadják: Fejes Teri, Somogyi Nusli, Lécsay Káro, Gözön Gyula, Érezkővi László, Bokácsi István s a Budapesti Színház zenekara. Vezényel: Szánthó Mihály karnagy. 20. Sporteredmények. 22.25. Színműelőadás a Studióból: A Noszty-fiu esete a Tóth Marival. 22.45. Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

SPORT

Befejeződött a KAC nemzetközi teniszversenye

A KAC nemzetközi teniszversenye ma befejeződött. Kar, hogy az időjárás nem kedvezett a versenynek, amely így nagyon elhúzódott és ennek következtében sok volt a walkover, úgy, hogy az eredmények nem mind reálisak. A játékosok egy részének időközben el kellett utazniuk, (Schrederné, Lupp, Silbersdorf), ennek következtében nem játszottak le minden játszmát. Mindez természetesen nem írható a rendező egyület rovására, amely példát nyújt arról, hogyan kell és lehet egy ilyen nagyszabású versenyt megrendezni és lebonyolítani. A versenyen résztvevő Haggi-bor-versenyzők egyébként jól megállították a helyüket: a rendkívül erős konkurenciában egy első és két második díjat nyertek. (Devecsery Anca és Simon Encei révén.)

A verseny végeredményei. Férfi egyes I. o. bajnok: 1. Sada (CSR), 2. Nedbalek (CSR), 3. Dörner (Hellas), és dr. Lupp (TCR).

Férfi egyes. Hölgyek díja: 1. R. Nedbalek, 2. Sada, 3. Schaffer és Dörner. Női egyes I. o.: 1. Dr. Schrederné (BLKE), 2. Madi Korotvickova, 3. Bokorné és Arató Klári.

Férfi páros I. o.: 1. Dörner-Balás, 2. Nedbalek-Sada, 3. Schaffer-Rethy és br. Vay-br. Liphay.

Vegyes páros I. o.: 1. Korotvickova-Bolez, 2. Caracosteanu-Sada, 3. Giurgintné Farkas és Schrederné-Silbersdorf.

Férfi egyes II. o.: 1. Straub Elek (KAC), 2. Straub János (KAC), 3. Székely (AKE) és Farkas (U).

Női egyes II. o.: 1. Marton Lili (NSE), 2. Devecsery Anca (Hag.), 3. Demkó Eszti és Kadebo Imi.

Vegyes páros II. o.: 1. Devecsery Anca-Simon Endre (Hag.), 2. br. Reichlin-Straub J., 3. Demkó-testvérek és Papos Irma-Frank Gy.

Férfi egyes ifj.: 1. Hamburger László (Vultur), 2. Simon Encei (Hag.), 3. Burger L. és Schmidt.

Női egyes ifj.: 1. Papp Magda (NSE), 2. Fejér Ilonka (KAC), 3. Crenian Baba és Kadebo Umi.

— Jaurés-ünnepély a Magyar Színházban. Szérda este tartotta meg Jaurés-ünnepélyét a kolozsvári Magyar Színházban impozáns érdékes mellett a szocialdemokrata párt. A műsor folyamán Antal Márk ismertette nagyobb beszéd keretében Jaurés jelentőségét. Majd a munkásműködők dalokat, két egyfelvonásos darabot és több magán számot adtak elő. Meg kell dicsérnünk Gredinar Aurél által előadott „Megölik Jaurést” című dráma-jelenetét és a szavaltó kórus által előadott „Jaurés” és „Jön a gáz” (mű verseket, amelyek „fendkívül nagy hatást keltettek. B. Vajda Edjt és Janszky Margit tehetségesen szavalták, míg Salamon László a „hábbornellenes irodalomról” tartott markáns előadást. A sikeres estély rendezése körül Beesky Andor szerzett érdemeket.

— Így van kapja mindenki a Calauza Utmutató augusztusi számát. Tartalmazza az összes vasuti, autóbussz menetrendeket; állami, megyei és városi hivatalokat, Kolozsvár ismertetőjét, elsőrendű specialista orvosok címjét és a legjobb beszerzési forrásokat. Megtalálható az összes vendéglőkben, kávéházakban, borbély és manieure szalonokban, orvosok városzobáiban és a menetjegyirodákban. Kérje minden szálloda portásától.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Közgazdaság

A mezőgazdasági gépek és gépjárművek forgalmáról szóló törvény szerint a hitelbe vásárolt gépeket perlés nélkül el lehet árverezni

Cluj-Kolozsvár, aug. 8. A Monitorul Oficial második számában megjelent az új mezőgazdasági és gépjárművek forgalmáról szóló törvény, amely ezeknek a gépeknek a részletekre való eladását a vételár behajtását a jelenlegi törvénytől eltérően állapítja meg.

Az új törvény mezőgazdasági gépek forgalmáról érti a cséplőgépeket, lokomobílokat, gőzkeleket és általában minden motorikus erővel hajtott gépet, amennyiben ezek vételára a huszonöt ezer lej megmúlja. Ipari gépek alatt értjük ugyancsak a huszonöt ezer lejnel drágábban vásárolt malomberendezési tárgyakat, benzínmotorokat, textil, olaj, téglagyári berendezéseket, öntőszekereket, cukorment szeszgyári és faipari gépeket, gépjármű fogóháza alá sorolják a törvény az autotraktorokat és motorbikliket.

Amennyiben az eladó és vevő másként nem egyeztek meg, a gépek adás-vételére az új törvény bírhatállyal, amely szerint az eladó tulajdonosa marad a részletek eladott gépekre, ha azt a vevő birtokába is hozta. Az adás-vételi szerződés közzéírathat kötéendő meg és a törvényszéknél felmutatandó, ahol különleges résztvevő álltanak fél, amely a gép tulajdonosának állását feltünteti.

Imékedik Jugoszlávia fuaxportja. Jugoszlávia a folyó és első öt hónapjában 923 000 tonna fát exportált a múlt év első öt hónapjának 899 000 tonnájával szemben. A faexport Jugoszlávia kivitelének sulgban az 53. értékben 55 százalékat képviseli.

A csehszlovák bankjegyforgalom július végén. Julius végén a csehszlovák bankjegyforgalom 693 millióval emelkedett s összesen 7321 millió koronát tett ki. — A zsrókövetelések 458 millióval 424 millióra csökkentek. A nagyobb pénzigénylést igazolja a leszámított váltóknak 123 millió, a leszámított papírok 10 millió s az értékpapírokra adott kölcsönök 41 millió koronával való emelkedése. A valutakészletek 385 millió koronával emelkedtek, a nemesfém állapota változatlan.

50.000 lejig kibfetik az állami utalványokat. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a központi állampénztár kifizesse valamennyi utalványt 50.000 lej összegig. Az ennél nagyobb összegről szóló utalványokat megfelelő részletekben fogják kiutalni.

A tojás világgpiaci helyzete. Az európai tojáspiacokon a kedvező kereslet hatására némi javulás állott be. Berlinben a vásárlási kedv javult. Dániában a lanyhaság színében van. Hollandiában még mindig lanya. Lengyelországban sem változott a helyzet. Jugoszláviában az árak javuló tendenciát mutatnak. Olaszországban javulásra van kilátás. Svédországban az árak visszaestek. Spanyolországban a piac szilárd. Londonban a normál-ár változatlan, 120 darabonként a tea-tojás 3-6 pencel emelkedett. Magyarországon az exportérdéklődés élénkülésével némi javulás mutatkozik. Az árak 10-11 fillér között meznak.

Kilencszázmillió aranyárkás német kölcsön az amerikai piacon. A hágai pénzpiacra érkező washingtoni jelentések szerint az amerikai pénzpiacra már a közel jövőben megkezdik a 900 millió

Az eladó harmadik személyvel szemben is fentartja tulajdonjogát a bejegyzés keltétől számított öt éven át. A törvény kimozja, hogy még vis major-ért is a vevő felel, az átadás időpontjától kezdve. Az eddigi végrehajtási eljárástól teljesen eltérő módon szabályozza a törvény a hitelezők kielégítését. Ha a részleteket vevő nem fizeti meg, úgy eladó minden pereskedés nélkül a bíróságnál kérheti a hitelben vett gép elárverezését, de követelheti a gép visszaadását is s ebben az esetben a gép értékét a bíróság állapítja meg. Késedelem csak akkor állhat elő, ha a vevő két egymásután esedékes részlettel van hátralékban és ha az ebből származó követelményekre eladó vevőjét figyelmezteti. Ha a harmadik részlettel is elmarad az adós, csak abban az esetben van joga a gép elárverezését, vagy visszaadását követelni.

Az új törvény büntetést állapít meg az ellen a vevő ellen, aki a tulajdonjog fenntartásával vásárolt gépet értékben csökkentti, vagy a hitelezőt más módon kijátssza. A törvény nem alkalmazandó abban az esetben, ha az autó, vagy más motorerejű jármű vevője abból a célból vette, hogy üzlete körén belül tovább adja.

aranyárkás értékű német kölcsön kibocsátását. A washingtoni jelentések szerint a hatalmas kölcsönt a német kormány a Joung-féle egyezményben megszabott fizetési kötelezettség első részletének szánta. A kölcsön iránt Amerikában igen nagy az érdeklődés, úgy, hogy sikere teljesen biztosítottnak látszik.

10 könyv 100 lejért.

Az UJ KELET könyvosztályának olcsó könyvsorozata.

Knul Hamsun: Őszi csillagok (Regény). 104 lap.

Révész Béla: Orkán. (Elbeszélések). 108 lap.

Forró Pál: Királyi szeretők. (Elbeszélések). 90 lap.

Dr. Pfeifer Zsigmond: Hipnozis és szuggesztio. 88 lap.

Perfal: Bünhődés. (Reg.) 160 lap.

E. Mitchell: Összeesküvők. (Regény). 172 lap.

Könyv Ady Endréről. 136 lap.

A köztársaság Pompadourja. (Híres bűnesetek) 80 lap.

Hedenstergerna A.: Jönsson ur emlékei. (Regény). 88 lap.

Nagy Imre: Zsidó viccek és anekdoták gyűjteménye.

A tíz könyv ára 100 lej és megrendelhető az UJ KELET könyvosztályában. (Utánvétellel 12 lej portóköltség.)

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — **400 lejért** kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban.

JAZOMIR

Egy hős pacifista története

Írta: ALEX SLANK

(28)

Az egyik tiszt, aki kelletnél ittasabb volt, hangosan mondta:

„Nőtársaságra van szükségünk!”

Erre Mici:

„Kérem, két hölgy ül a másik szeparéban, csinos leányok, táncosnők, dunantuliak. Ha megengedik...”

„Nem kell kettő, elég egy is, de az legyen, aki ott ül velük...”

Mici szabadkozott:

„Kérem azok újságírók. Urak. A hölgy aligha megy el az asztaltól!”

„No majd meglátjuk! Vigye a névjegyemet hozzá!”

„De kérem...”

„Tessék el vinni a névjegyemet! Nincs több szavam!”

Mindent hallottunk és bizony megdöbentünk. Gondoltam, itt összetűzés lesz, nagyon csunya verekedés. Mici kijött a szeparéból, kezében a névjegyvel, amit át adtunk neki a nőnek.

Noldi idegesen elkapta a névjegyet.

„Nem tűrök semmiféle terrort! Bohém-fünyán vagyok, ez a mi otthonunk. Nem engedjük megzavarni a mi házbékénket!”

A szeparéban nyilván hallották és az egyik tiszt kiállt a szeparé függönye elé. Nem volt kard az oldalán. Kissé rekedten és erőyes nyugalommal beszélt.

„Nagysád, tessék bejönni hozzánk. Magyarokat és árjakat is magunkhoz invitálunk, de a semiták kint maradnak!”

Noldi felhaborodását ismerem a rendőrségről, akkor vérvörös volt és reszketett az idegességtől. Most valósággal lángolt.

„Micsoda vakmerőség! Nem vagyunk a kajászó szentpéteri csárdában!”

Egy magyar fiú felállt az asztal mellől és bemutatkozott a tisztnek. Akkor már harcos szembállításra mindnyájan kijöttök a szeparéból, úgy hogy a fiú a többinek is sorra bemutatkozott.

Nagyon megkérem az urakat, éljünk békecsendesben, úgy is annyi az ellenségünk. Mi újságírók nem ismerünk faji és felekezeti különbségeket, ne tessék itt kerem afférekét csinálni. Szeressük egymást kérem!

„Ugy van. Nem élünk lovagias időköt, hanem benne vagyunk a hőskorban” — tette hozzá a finom, leányarcú Macskássy.

Egy civil közölköz, aki teljesen józan volt, engesztelhetetlen hangon kérdezte: „Es Önök, akik Szűz Mária országában a közzéleti erkölcsök felett ítélkeznek, nem érzik, hogy el kell különödniük a semitáktól? Még mindig nem látják bennük a benső ellenséget?”

„Mi itt nem politizálunk — dörmögte Macskássy, — mi itt pihenünk. Szeretnők, ha maguk is csak pihennének.”

Legyen elég a beszédből — harsogott most már a tiszt. Jöjjen kisasszony!

A német leány tudta, hogy miről van szó, de nem érte, mit akarnak vele.

A civil németül megmarta a nőnek, hogy szívesen látják a másik asztalnál.

„Bitte, bitte, ganz natürlich!” — esikeresegte. Rendbehozta a haját, kicsit megsminkelte magát és egy színészkedő meghajlás után átperdelte hozzájuk.

Az urak közül is — invitált tovább a tiszt, — jöjjen be mindenki, aki keresztény ágyékából származik.

Feszül, kínos csend állott be néhány pillanatra. Ekkor az újságírók közül valaki tűz alá fogott a szemével. A szeparébeliek közül a másik civil is invitált és mind a ketten beléptünk a hölgy után. Nem tudom, mi történt ezután, csak ezertem, hogy Noldinak meg lehetett a véleménye rólam.

Az orosz fronton csend volt, mert oda-át kiűzték a forradalom.

Pest reagált a forradalomra, azt hittük, most már vége lesz az egész véres rumliknak. Kivánsi voltam, mit szól ehhez a belokkai polgárság és ementem a rádióadások gyűlésére a régi országban tanács-terembe. Különös volt a hangulat itt.

Ugy látszik, spóroltak a világossággal és a megjelentek mind odatülekedtek a szónoki emelvény elé, hogy lássák a jóvága-su professzort, aki inkább vezérkari tisztnek látszott, civilben. Történettanár és népszónok, szocialista forradalmár és rendszerető polgár volt egy személyben. Mégis új hangokat hallatott, ami bizony meglepetést váltott ki a közönségtől. Csak az orosz elnyomókról és az orosz felszabadulásról, az oligarchia erejéről és megtöréséről beszélt, egyetlen szót nem ejtett ki a háboru ellen, de mindenki érezte azt a gyűlöletet, ami lángolt benne a háboru oktan folytatása miatt és mindenki tudta, hogy ez az ember igazán esküdt ellensége annak az osztálynak, amely nem mer szembeállani Vilmos császárral.

Ki volt itt a mindenki?

Főleg hölgyek, katonák feleségei, feteheruhások is, katonák özvegyei, diákok, akiknek tavaszkor be kellett volna vonulniuk, felmentettek, akik hallani akarták, jelenti-e a háboru végét a muszkák forradalma. Kerestem, de alig tudtam észrevenni forradalmi típusokat. Véleményem szerinti forradalmárok leginkább beöltözött katonák voltak.

En már civében voltam, a Szent Buzahintó megtette a magáét. Járhattam mindenfelé, a beszésem egy budai üdülőtelep gondnokságához szólt. Bevásárló voltam, de a tisztségemet szívesen megosztottam egy rokkant öbudaival, aki jól ismerte a forrásokat és nagyon szívesen helyettesített, amikor csak akartam.

Bizonyára ebben nemcsak a bajtársi érzelmek sugallatát követtem.

Nem mondhatnám, hogy a levegőben nem lett volna érezhető valami a forradalomból. A szerkesztőségben folyton ar-

ról beszéltek, micsoda nagyszerű nép az orosz. Negyvennyolcban soha nem erőszakoskodtak a hadisarc miatt, csupa líra, csupa szív ez a nép, aki nem volt kint a fronton, nyilván azt hihette, hogy külön élvezet volt háborut viselni velük.

Dingmann tanácsos urat nem hanyagoltam el és most, hogy nála jártam, már egészen más kedélyben találtam. Az orosz forradalom levegőjéből egy kicsi eljutott az ő hivatali szobájába.

„Tisztelem, becsülöm a maga meggyőződését — és szinte ujjongott — de haladást feltartóztatni nem lehet kedves barátom. Az igazság utban van, a béke is utban van, azt hiszem az antiszemita problema ugy eltűnik a korszakos kérdések mellett, mint a sötétség hajnalpirkádaskor.”

Szeretett, amikor hangulatnál volt költői képekben beszéltem.

En egy számára prózai dologban jártam el nála. Mégegyszer biztosítva akartam tudni Magda alkalmaztatását. Az orosz forradalom ugyanis kockázatosá tette az antiszemita befolyását. Ilyenkor jó a zsidó a háznál.

(Folyt. köv.)

Nyíltér

Az a rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Felhívás

Alóflrottak tudomást szerezvén arról, hogy nevünkkel ellátott hamis váltók vannak a piacon forgalomban, ezennel felhívunk mindenkit, akinek névalírásunkkal ellátott bármilyen váltóink vannak birtokában, hogy azokat a jogkövetkevények terhe alatt 8 napon belül nálunk mutassák be, mert a valódi aláírásunkkal ellátott váltókat rendezni óhajtjuk.

Cluj, 1929 aug. 5.

Klein Izák

Klein Róza

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 69.

Több, mint 10.000

kötet könyv

áll rendelkezésre magyar, német, francia, román nyelven az

Uj Kelet olvasóinak!

A világirodalom leghíresebb íróinak művei.

Az Uj Kelet olvasói a „Dante” kölcsönkönyvtárban havi 50 lej helyett csak 30 lejt kell fizessenek. A könyvek naponta cserélhetők, tehát olvashatja a könyvpiac legújabb szenzációit és a klasszikus irodalom legkiválóbb remekait

napi 1 leiert. Csere vidékre is

A „DANTE” kölcsönkönyvtár (Cluj, Str. Iorga 5.) Fördőkre prospektust szívesen küld.

Hirdessen az Uj Keletben

INGYEN JUT RENGETEG KÖNYVHÖZ

a leszállított áru könyvcsoportok útján, mert az egész csoport kevesebbe kerül, mint egy könyv belőlük

95 lei

X. Georg Hermann: Egy elhibázott élet
Móricz Zsigmond: Csitt-csatt
Kabos Ede: A holló
Ujhelyi Nándor: Egy szerelmes ifjú története
4 kötet, 654 oldal. Eddigi ár 258 lei

XI. Helldal-Molnár: A ferencvárosi angyal
Laczkó Géza: Német maszlak, török album
A szerelem az én büntöm (Francia regény)
Twaïn: Az ellopott fejsze életéért
4 kötet, 606 oldal. Eddigi ár 239 lei

XII. Földes Imre: Hivatások urak
Helldal Jenő: Tündérlaki lányok (Elbeszélések)
Krudý Gyula: Pesti album
Wedekind: A föld szíllene
4 kötet, 579 oldal. Eddigi ár 240 lei

XIII. Dobzsojovszkij: A játékos naplója, köve
Shaw: A kapitány
Tersánszky J. Jenő: A két zold ás
Turgenyev: A diadalmas szerelmek élete
4 kötet, 617 oldal. Eddigi ár 240 lei

XIV. Csehov: A semirekeltő, A halál árnya
Kóbor Noémi: Coeúe.
Maeterlinck: Szent Antal csodája.
Petrarca: Szerelmi szonettjei, köve
4 kötet, 705 oldal. Eddigi ár 240 lei

XV. Barbusse: Szerelmi kábulat
Biró Lajos: Férfiak
Havas Alice: Katicabogár
Schnitzler: Garlan Berta asszony
4 kötet, 583 oldal. Eddigi ár 240 lei

75 lei

V. Balzac: Egy homályos eset
Békéffy: Az esernyő
Grillparzer: Medea
Karinthy: Legenda az ezerarcú lélekről
4 kötet, 517 oldal. Eddigi ár 218 lei

VI. Kóbor Noémi: Koppány vezér
Krudý Gyula: Az útjár
Moeller: Az aranycsillag
Sardou: Fedora
4 kötet, 483 oldal. Eddigi ár 218 lei

VII. Tristan Bernhard: A kis kővéhá
Drascho-Lazar: Marianne öröke
Moly Tamás: Kalendok és kalendok
Tóth Béla: Száz esztendővel
4 kötet, 583 oldal. Eddigi ár 220 lei

VIII. Bársony István: Szól a puská
Berkes Imre: Odakünn sül a nap
Beyerlein: Takarodó
Unamuno: Kód
4 kötet, 485 oldal. Eddigi ár 218 lei

IX. Conan Doyle: Az Agra kincse
Helldal Jenő: Masamód
Kóbor Noémi: Jeruzsálem pusztulása
Schöppin Aladár: Kifli János szerencséje
4 kötet, 432 oldal. Eddigi ár 216 lei

64 lei

I. Moly Tamás, Box
Schöppin, Mossóczy Pál szép nyara
Strindberg, Az anyai szeretet. Az erősebb
Zangwill, A matrac-sír
4 kötet, 438 oldal. Eddigi ár 198 lei

II. Dickens: Vázlatok
Knoblauch: A faun.
Peltár Gyula: Az Amazon királynő I-II
4 kötet, 764 oldal. Eddigi ár 170 lei

III. France: A rózsafabútor, köve
Heyermans: Ghetto.
Kóbor Tamás: Munka.
Orosz elbeszélők
4 kötet, 468 oldal. Eddigi ár 198 lei

IV. Bataille: A balga szüz
France: Elbeszélések
Szabó Endre: Cigányvilág. (Anekdoták)
Tóth Gyula: A házszemű három fia
4 kötet, 593 oldal. Eddigi ár 198 lei

Írja meg a könyvtárba való felvételéhez szükséges adatokat!

I. Lapage könyvkereskedés Cluj Amire a könyvtárban nem kapható, az itt is megvásárolható.

Kérem utánvétellel az „Ingeny jut” sorozat következő számait _____

Név _____

Cím _____

Ha a kért csoportok valamelyike közben elfogyott, helyette a következőkből kérek: _____